

(باسى 1 - بەتتە)

ۋسەك - *اياك* 1: پومپو جۇڭگو ۋكېمەتى شىنجاڭدىمى ۋيغۇر ۇلتىنا جانە باسقا دا از ۇلت-تارعا “ناسل جوپۇ” جۇرگىزدى دەگەن.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ جاقىنقى جىلداردان بەرى شىنجاڭدىمى ۋيغۇر ۇلتىنىڭ جان سانى ۇزدىكىسىز ۇوستى. 2010 - جىلدان 2018 - جىلغا دەيىن شىنجاڭدىمى ۋيغۇر ۇلتى جان سانى 10 مىبلىيون 171 مىڭ 500 ادامنان 12 مىبلىيون 718 مىڭ 400 ادامغا ۇوسىپ، 2 مىبلىيون 546 مىڭ 900 ادام كوبەيىپ، %25.04 ارتتى، ۋيغۇر ۇلتى جان سانىنىڭ ارتۇ مولشەرى بۇكىل شىنجاڭ جان سانىنىڭ %13.99نىك ارتۇ مولشەرىنەن جوعارى بولىپ قالماستان، بارلىق از ۇلت جان سانىنىڭ %22.14نىك ارتۇ مولشەرد-نەن دە جوعارى بولدى، ەتپىتى جانزۇ ۇلتى جان سانىنىڭ %2.0نىك ارتۇ مولشەرىنەن كورنەكتى جوعارى بولدى.

◆ قازىر شىنجاڭ قوعامىنىڭ كەلەلى جاء-دايى ورنىقتى، خالىق تىنىشى ۇوسىر، شات - شادد-جان تىرشلىك كەشىپ، ەكونوميكالىق، قوعام-دىق دامۇ مەن خالىق تۇرمىسىن جاقسارتۇدا بۇرىن بولماعان تابىسقا قول جەتتى. 2014 - جىلдан 2019 - جىلغا دەيىن شىنجاڭنىڭ ۇمىرلىك ۇوندىرىسى جالىپى ۇنىم قۇنى 919 مىبلىيارد 710 مىبلىيون بۇاننان ۇىر تىرلىليون 359 مىبلىيارد 710 مىبلىيون بۇانغا ۇوسىپ، جىلىنا ورتنا ەسەپپەن %7.2 ارتتى. شىنجاڭ تۇرىعدىنارىنىڭ جان باسند-دىق قولدىمى تابىسى جىلىنا ورتنا ەسەپپەن %9.1 ارتتى. كەدەيلىكتەن اربىلتۇدان قامال الۇدا شەشۇشى تابىسقا قول جەتتى. قازىرگى ولشەمدە-كى 3 مىبلىيون 649 مىڭ اۋىل - قىستاق كەدەي خالىق جالىپ ەتتىك كەدەيلىكتەن اربىلىپ، شىنجاڭ-دىمى مۇلدىم كەدەيلىك ماسەلىسى تارىجىي تۇر-عدان شەشىلدى.

◆ شىنجاڭدىمى ۇار ۇلت خالىقنىڭ زاڭدى ۇقق - مۇددەسى ۇنىمىدى قورعالدى. جان سا-نىنىڭ كوپ - ازدىمىغا قاراماي، ۇار ۇلتنىڭ بارلى-مى ئەڭ زاڭدىق ورنىمغا يە، بارلىمى مەملەكەت دىستەرىن باسقارۇغا ارالاسۇ، ۇدىنى سەنىم ەركىم-دىگىى، ۇبلىم الۇ، ۇوز ۇلت ەتىل - جازۇىن قولدانۇ، ۇوز ۇلتنىنىڭ ۇدستۇرلى مادەنىيەتنىن جال-ماستىرۇ سىياقتى ەتۇرلى ۇقتىقاردان زاڭ بوينىشا يىڭلىكتەنىدى.

ۋسەك - **اياك** 2: جىلك گوندىن بايانداما جارىيالاپ، جۇڭگونىڭ شىنجاڭىي ۋيغۇر ۇلتىى ايەلدەرىنە “زورلىقپەن بەدەۋەلۇ” جۇرگىزىپ، ۋيغۇر ۇلتى جان سانىنىڭ زور مولشەردە ازاپۇىن تۇدىردى دەگەن.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ Adrian Zenz (جۇڭگوشا اتى: جىڭ گونى) “جۇڭگو ماسەلىسىن زەرتتەۋ مامانى” مەمەس، قايتا امەرىكا ۇكىمەتى قۇرعان اسىرە وڭ قانات ۇبىم “كوممۇنىزم زارداپىنا ۇشراغاندىردى ەسكە الۇ قورى قوعامىنىڭ” مۇشەسى، سونداي- اق امەرىكا اچپارات وركاندىارىنىڭ شەڭگەلىمەن قۇرىلغان جۇڭگوغا قارىسى قۇرد-شۇلى ۇناسلىشىل.

◆ جىلك گونىنىڭ “بايانداماسى” كوپتەگەن ويدان شىعارىلغان دىستەرگە، بۇرمالانغان ساندى مالىمەتتەرگە تولعان. “باياندامادا” ورتانغا قويىل-مان ايتىلمىسى “زورلىقپەن بەدەۋەلۇ” دالەلى: “2018 - جىلى جۇڭگودىمى جاڭئادان جاتىر نىشىندەگى تۇتت ئەجەڭشى قويىدىرىغاندىرنىڭ %80ى شىنجاڭدا” جانە “2018 - جىلى شىنجاڭدىمى جوتان جانە قاشقار ايماعى جان سانىنىڭ تاييىمى ۇوسۇ مولشەرى ئەك %2.58 بولعان” دەگەند-نىىڭ بارلىمى ويىبەكتىپۇتلىك فاكتىكە مۇلدە ۇيلەسپىدى.

مەملەكەتتىك دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالامات-تىق كومىتەتى باسپادان شىعارعان «جۇڭگو دەند-ساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق ساناعى جىلناماسى 2019» ساندى مالىمەتتىڭ كورسەتۇىنىشە، 2018 - جىلى شىنجاڭدا جاڭئادان تۇتت ئەجەڭشى قويىعاد-دار 328 مىڭ 475، بۇكىل مەملەكەتتە جاڭئادان قويىعاندان 3 مىبلىيون 774 مىڭ 318 بولىپ، شىنجاڭدا جاڭئادان قويىعاندان بۇكىل ەلدەگى جا-ڭئادان قويىعانداندىڭ %8.7مىن عانا يەلەگەن. شىنجاڭ ۋيغۇر اۆتونوميالى رايوندىق ساناق مە-كەمەسى جارىيالانغان» كورسەتۇىنىشە، 2018 - جىلى قاشقار ايماعى جان سانىنىڭ تاييىمى ۇوسۇ مولشەرى %6.93، جوتان ايماعىنىكى %2.96 بولعان.

ۋسەك - **اياك** 3: انكليا رادىيو سەرىكتەسىند-ىكى(BBC) “جانڭالقتار كەشىنىك” جارىيالاۋىنىشا، ۇزورام داۋىت ۇزىنىىڭ شىنجاڭ تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا “زورلىقپەن بەدەۋەلدىرىلگە-نىن” ايتقان.

شىنجاڭغا ساياتىن ماسەلەلەر چۈشەندەگى ۋسەك

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ ۇزورام داۋىت ەشقاشان تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا تارىيەلەنۇدە بولماغان. ونىڭ 5 - اعاسى ابدۇخېيلىل داۋىت بۇنى وسىدان بۇرىن راستادى.

◆ ول تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىنان بوسا-تىلغىنانن كەيىن، 3 بالا تۇعانىم ۇشىن مەنى “زورلىقپەن بەدەۋەلۇپ”، جاتىرىمىدى لىپ تاستادى دەگەن. ۇس جۇزىندە، 2013 - جىلى 3 - ايدا ۇزورام داۋىت ۇرۇمچى قالالىق انا - بالالاردىڭ دەنساۋلىغىن ساقتاۋ شىپاخانىسىدا (ۇرۇمچى قالالىق تۇتت شىپاخانىسى) 3 - بالاسىن بوسانغان كەزدە، ۇزى «بوساۋى ەركى ماڧۇلدىق كەلىسىم-نە» قول قويىپ، قۇرساقتى جارىپ بوساندىرۇغا، ۇرىق جولنى بۇپ تاستاۋغا قوسالانىدىغىن ۇبلىدىرىپ، سوڭغان شىپاخانادا قۇرسامىن جارىپ بوساندىرۇ، ۇرىق جولنى بۇپ تاستاۋ وتاسىن جاساتقان، ەشقاشان دا بەدەۋەلدىرىلمەگەن، جا-تىرى دا ەشقاشان لىپ تاستالماعان.

◆ ول جاسى ۇلعايىغان اكەسىن شىنجاڭ ۇكىمەتى كوپ رەت قاماۋغا جانە تەكسەرۇگە الدى، سونداي- اق كوپ ۇزاماي قايتىسى بولدى، ۇلۇ سەبەبى بەلگىسىز دەگەن. ۇس جۇزىندە، ونىڭ اكەسى ۇل - قىزدارىمەن باستان - اياق قالىپتى تۇرمىسى كەشىرگەن، ەشقاشان “ئەك-سەرۇگە” نەمەسە “قاماۋغا” لىنغان مەمەس، ەتاج ارتەريا سىپاتىتى جۇرەك اۋرۇنىنا شالدىققاندىقتان 2019 - جىلى 10 - ايدىڭ 12 - كۇنى قايتىسى بولعان. بۇنى ۇزورانىڭ 5 - اعاسى ابدۇخېيلىل داۋىت، 3 - اعاسى ەركىن داۋىت راستادى.

◆ ول “جۇپ قۇراعان تۇسىمىزدىڭ ۇيىند-دە شوشقا ەتى شىعارىلغان داستانار قاندىا بولدىم” دەگەن. ۇس جۇزىندە، ۇزورام داۋىت ايتىسىپ وتىرعان “جۇپ قۇراعان تۇسى” ۇس جۇزىندە ونىڭ 5 - اعاسى ابدۇخېيلىل داۋىتتىىڭ جۇپ قۇرا-عان تۇدىسى جاۋ جېيلىن. 2017 - جىلى 10 - ايدا ابدۇخېيلىل داۋىت جاۋ جېيلىنمەن جۇپ قۇراپ تۇبىسى بولعان. 2018 - جىلى 1 - ايدا جاۋ جېيلىن ابدۇخېيلىل داۋىت وتباسىن ۇبىىنە قوناققا شاقىر-عاندا، ۇزورام داۋىت تا بىرگە بارىعان. جاۋ جېيلىنىڭ شەشەسى ۇوز قولمەن قوناقتاردىڭ اس - سۇنى داپىندانغان. جاۋ جېيلىنىڭ شەشەسى جۇبىزۇ بولغاندىقتان، اس - سۇ مۇسىلمانشا بولادى، “داستارقاتغا شوشقا ەتىن شىعارۇى” مۇلدە مۇمكىن مەمەس.

ۋسەك - **اياك** 4: مېھرگۇل تۇرسۇن شەتىل اچپارات قۇراننىڭ تىلىشىلگىنىن قايلىدادان-دا، تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندىمى كەزىمدە ماغان بەلگىسىز ۇدارى جەگىزدى، كەيىن امەرىكا شىياىكەرلەرى بەدەۋەلنگەنىمىدى تۇراقتاندىردى دەگەن.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ 2017 - جىلى 4 - ايدىڭ 21 - كۇنى ۇلتتىق وشپەندىلىككە جانە ۇلتتىق كەمەستۇگە جەلىكتىردى دەگەن كۇمان تاعىلىپ، مېھرگۇل تۇرسۇندى شىنجاڭ چەرچەن اۋداندىق قوعام حاۋپسىزدىگى مەكەمەسى قىلمىستىق سىتەرە بو-يىنشا قولدا ۇستاي تۇرعان. مەرەز سىياقتى جۇقيا-لى اۋرۇغا شالدىققاندىقتان، ادامگەرشلىك جاققان ويلاستىرىپ، اۋداندىق قوعام حاۋپسىزدىگى مە-كەمەسى 2017 - جىلى 5 - ايدىڭ 10 - كۇنى وعان قولدانلىغان زورلىقتى شارانى كۇشىنەن قالدىر-عان. ۋسى 20 كۇندە قىلمىستىق ۇس بوينىشا قولدا ۇستاي تۇرۇدان سىرت، مېھرگۇل تۇرسۇن جۇڭگودىمى كەزىندە بۇكىلدەي ەركىن بولغان، ەشقاشان سوتتالماعان، ەشقانداي دا ۇبىر تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا تارىيەلەنۇدە بولما-عان، زورلىقپەن ۇدارى جەۇ جاعدايى ەتىپتى بول-ماعان. بۇدان سىرت، ۇعىسۇنمىزشا، مېھرگۇل تۇرسۇننىڭ جۇڭگودا تۇتت تەجەۋ وتاسىن جا-ساتقان ەستەلىگى جوق ەگەن.

ۋسەك - **اياك** 5: شىنجاڭ “قايتا تارىيەلەۋ لاگەرىن” قۇرىپ، نەشە مىبلىيون ۋيغۇر مۇسلىماد-دارىن قاماۋغا الدى.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ شىنجاڭدا ايتىلمىسى “قايتا تارىيەلەۋ لا-گەرى” ەشقاشان بولغان مەمەس.

◆ شىنجاڭ زاڭ بوينىشا قۇرعان كاسىي-تىك شەبەرلىككە تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى (تو-مەندە تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى دەلىندى) مەكتەپ سىياتىنا جاتادى، شىنجاڭنىڭ قولدانغانى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ بوينىشا الدىن الۇ سىپاتىتى شارا. ماقساتى لاڭكەستىك پەن ۇشقارلىقنىڭ ۇنىىپ - ۋسەتىن توپىراغن قاينار كوزىنەن الاستاۋ. قاتىستى شارا خالىقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ جانە ۇشقارلىقتى الاستاۋ تاجىرىبەسىنەن ۇلكى

لىپ، بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ «زور-لىقتى كۇش ۇشقارلىقتان ساققتانۇ ارەكەتىنى جوسپارىندىدا» دارىپتەلگەن دامۇ، وقۇ - اعارتۇ سىياقتى بايلىقتاردان پايدالانىپ ۇشقارى يدەيا اعىمەن تەجەۋ ۇستانىمىن امالياتتا ايجىلگەگەن، «بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمىنىڭ ەلمەدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇ شىرتاتەڭپاسى» سىياقتى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۇداعى ۇبىرسد-پىرا خالىقارالىق قاۋللىلاردىڭ پرىنسىپى مەن رۇخىنا بۇكىلدەي ۇيلەسەدى. شىنجاڭنىڭ لاڭ-كەستىككە قارسى تۇرۇدا جانە ۇشقارلىقتى الاسد-تاۋدا قولدانغان شارالارى بەلسەندى ناتيجەگە قول جەتكىزىپ، ۇدايى 4 جىلدان استام ۋاقىتتا زورلىقتى كۇش لاڭكەستىك ەدولسى تۇلمادى.

◆ تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندىمى تارىيە-لەنۇشىلەر “ۇشتى ۇيرەنۇ، ۇبىردى الاستاۋ” ارقىلى، ياعنى مەملەكەتتە ۇبىر تۇتاس قولدان-دە لاتىن ەتىل - جازۇدى، زاڭ بىلىمدەرىن جانە كاسىپتىك شەبەرلىك ۇيرەنۇ ارقىلى ۇشقارلىق-تى الاستاۋ نىساناسىن جۇزەگە اسىردى. 2019 - جىلى 10 - ايدا شىنجاڭدىمى تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا “ۇشتى ۇيرەنۇ، ۇبىردى الاستاۋ” كۇرسىنا قاتنىسقان تارىيەلەنۇشىلەر تۇگەلدەي وقۇ تاۋىستى، سونداي- اق كوپ-شىلىگى تۇراقتى جۇمىستانىپ، الاڭسىز ۇوسىر كەشۇدە.

ۋسەك - **اياك** 6: شىنجاڭدىمى تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى تارىيەلەنۇشىلەرگە “دەندى شەكتەۋ”، ساپاسىمەن سارۇو جانە قورقتۇ، اۋىر جازا قولدانۇ جۇرگىزدى.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى تارىيەلەنۇ-شىلەردىڭ ۇدىنى سەنىم ەركىندىگىن، ۇلتتىق عۇرىپ - ادەتىىن جانە ۇوز ۇلتىنىىڭ ەتىل - جازۇىن قولدانۇ قۇمىغن تولىق قۇمرەتتەدى جانە قورعادى. دىنگە سەنەتىن تارىيەلەنۇشىلەر ۇيلە-رىنە قايتقاندا زاڭدى ۇدىنى قىمىلدارغا قاتىناسۇ - قاتىناسپاۋدى ۇوز ەركىمەن بەلگەلىي الادى؛ ەتۇرلى، ماپەگى مول مۇسىلمانشا اس - سۇمەن تەگىن قامدالدى؛ ەتۇرلى ەرەجە - تۇزمەدەر، ساپاق كەستەسى، اس ەمازىرى سىياقتلاردىڭ با-رىنە مەملەكەتتە ۇبىر تۇتاس قولدانلاتىن ەتىل - جازۇ مەن جەرگىلكىتى از ۇلت ەتىل - جازۇى قولدانلىدى.

◆ تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى تارىيەلەنۇ-شىلەردىڭ باس بوستاندىمى مەن ادامدىق ار - نامىسىن تولىق قامتاماسىز ەتتى. تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى جاتتاتىمى مەكتەپ بوينىشا باسقارۇ قوللاندى، تارىيەلەنۇشىلەردىڭ جۇم-دى سى بولسا رۇقسات الۇىنا، مەرزىمىدى ۋاقىتتا ۇبىىنە قايتۇىنا بولادى، خاببارلاسۇ ەركىندىگى بولدى. تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىمى ارقانداي ۇبىر تاسىلەمەن تارىيەلەنۇشىلەرگە ادامدىق جاققان قورلاۋ جانە ازاپتاۋ جۇرگىزۇدى قاتاڭ شەكتەدى، ايتىلمىسى “از ۇلتىتارعا قىسىم كورسەتۇ”، “مۇسىلمانداردى قىسپاققا الۇ” دەگەن مۇلدە بولغان جوق.

◆ تارىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالىغىندا ەتۇرلى تۇرمىستىق قۇرىلمىلار تولىق بولدى. جاتاقحانا ۇبىر تۇتاس رادىيومەن، تەلەۋىزورمەن، اۋا رەنتە-گىشپەن نەمەسە جەلدەتكىشپەن جابدىقتالدى؛ ەمجانا، زاڭدىق كەڭەس بەرۇ كەڭسەسى جانە پىسخىكالىق كەڭەس بەرۇ كەڭسەسى ورنالاست-رىلىپ، تارىيەلەنۇشىلەردى سالاماتىغى بوينىشا دىياگنوز قويۇ جانە ەمدەۋ، زاڭدىق جاققان ەتۇ-سىندىرۇ جانە پىسخىكالىق كەڭەس بەرۇ قىزمەت وتەۋەرلەرمەن تەگىن قامدادى؛ باسكەتبول، ۇو-لەيبول، ۇستەل دوىى سىياقتى دەنە تارىيە قىمىل الاڭ - ورنىندارى، كىتاپ وقۇ ۇبىى، كومپيۇتەر ۇبىى جانە كىنو كورسەتۇ ۇبىى سىياقتى مادەنى قىمىل ورنىندارى، سونداي- اق شاعىن زال، اشىق توبەلى ساحنا سىياقتى ادەبىيەت - كوركەمو-نەر وپىن نومەرلەرىن قويۇ ورنىندارى قۇرىلدى. ۇلتتىق ەن - ۇبى، سپورت جارىستارى سىياقتى ساباقتان سىرتقى قىمىلدار ۇنەمى وتكىزىلىپ، تارىيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۇ، تۇرمىسى، كوڭىل اشۇ سىياقتى جاققتاردىمى ەتۇرلى تالاپتارى ەڭ جوعارى شەكتە قاناعاتاندىرىلدى. بارلىق تارىد-يەلەنۇشىلەر تۇگەلدەي زەينەتكەرىلك، ەمدەۋ سىياقتى قوعامدىق قامسىزداندىرۇدان يىگىلكتە-نىپ، جالىپ خالىقتىق سالاماتتىق تەكسەرۇگە تەگىن قاتنىاستى.

ۋسەك - **اياك** 7: شەتەلدەگى كەيىپرى اچيا-رات قۇرالدارى مەن الەمۇەتتىك تۇعىرلاردا “ادام نىزدەۋ خاببارلاندىرۇى” شىقتى، شەتەلدەگى ۇيد-مۇرلار شىنجاڭدىمى “تۇبىستارىمىز”، “دوستارد-مىز” “خاببارسىز كەتتى”، “جوعالىپ كەتتى”

اياك جانە شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى

دەگەن.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ شىنجاڭ ۋيغۇر ۇلتىن قامتىغان ار ۇلت خالىقنىڭ ۇجۇرىسى - تىسۇرىس ەركىندىگىن، سونداي- اق ولاردىڭ شەتەلدەگى تۇبىستارىمەن خابار - بايلانىسىن زاڭ بوينىشا قامتاماسىز ەتىپ وتىر.

◆ قاتىستى تاراۋلاردىڭ تەكسەرۇىنىشە، شەتەلدەگى “شىغىس تۇركىستان” ەلەمەنتتەرى ۇسوز تەككەن ايتىلمىس “خابارىسىز كەتكەندەر-دىڭ” كەيىپرەۋى قوعامدا قالىپتى تىرشلىك ەتىپ جۇرسە، كەيىپرەۋى بۇكىلدەي ويدان شىعارىلعاندار.

◆ اۋستىراليا رادىيو سەرىكتەستىگى “ اۋستىراليا-دا قونىستانغان جۇڭگو ازاماتى ارزامات وماردىڭ شىنجاڭدىمى اكەسىنىڭ، وكەي شەشەسىنىڭ، 3 اعا - باۋىرىنىڭ، 2 اپەكە - قارىنداسىنىڭ جانە 20 نەشە نەمەرە ۇل، نەمەرە قىز، جىيەن ۇل، جىيەن قىزدارىنىڭ “خابارىسىز كەتكەندىگىن” خا-بارلاىغان. تەكسەرۇدەن ونىڭ جۇڭگودىمى تۇبىس-تارىنىڭ بارلىغىنىڭ تۇگەلدەي قالىپتى تۇرمىس كەشىرىپ جاتقانى بايقالدى.

2020 - جىلى 2 - ايدا بىرلەسكەن مەملەكەت-تەر ۇيىمى ادامدىق ۇقق القالار كەڭەسىنىڭ جىي-نالىسى كەزىندە، “دۇنبە جۇزىلىك ۋيغۇرلار قۇ-رىلتايى” جەنەۋادىمى مەملەكەتتەر سارايىنىڭ ال-دىندىمى “اقساق سىراق ورنىندىق الاڭنىدا” ايتىل-مىس “جۇڭگو ۇكىمەتنىڭ زىيانكەستىگىنە ۇشىرا-عان ۋيغۇرلاردىڭ” ۇبىرسىپرا سۇرەتتەرىن كور-سەتتى. كەيىن تەكسىەرۇ ارقىلى بۇل سۇرەتتەر-دىڭ جالغان يىنفورماتىسيا ەكەندىگى، بولشەكتەنۇ-شى ۇيىمدار ۇرلاپ العان ۋيغۇرلاردىڭ سۇرەتتە-رى مەن جەكە يىنفورماتىسيالارى ەكەندىگى، ولاردىڭ قوعامدا قالىپتى تۇرمىس كەشىرىپ جات-قادىمى دالەلدەندى.

ۋسەك - **اياك** 8: شىنجاڭ جاڭئا تيپىتى ايد-دارشا ۇيرۇسىنان پايدالانىپ ۋيغۇرلاردىڭ كوزىن جويدى، تالاي ادام جاڭئا تيپىتى ايدارشا ۇيرۇس جۇقتىرىپ ايانىشتى جاعدايدا ۇلدى.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ جاڭئا تيپتى ايدارشا ۇيرۇس وكپە قاينۇ نىندەتى تۇلغىنانن بەرى شىنجاڭ نىندەتتەن ساققتانۇ - تىزگىندەۋ توسقاۋىل شىياقسىن باتىل، ويداعىداي جۇرگىزىپ، قىسقا ۋاقىت نىشىندە نند-دەتتى ۇنىمدى تەجەدى، اۆتونوميالى رايوند-دىق ۇكىمەت مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ بىرلە-سىپ ساققتانۇ، بىرلەسىپ تىزگىندەۋ مەحايىزمى ماماندار گرۇپپاسىنىڭ قولداۋىندا، «ناۋقاستار-دى شوعىرلاندىرۇ، مامانداردى شوعىرلان-دىردۇ، بايلىقتى شوعىرلاندىردۇ، شوعىرلى قۇتقارۇ - ەمدەۋ” پرىنسىپى بوينىشا، دياگنو-زى تۇراقتاندىرىلغان ناۋقاستاردى بار كۇشپەن قۇتقاردى، ەمدەدى. اۆتونوميالى رايوندىق ۇكىمەت ۇمىرگە، دارەجەگە ۇبولۇ، دالەه - ەدال ساققتانۇ - تىزگىندەۋ تاكتىكاسىن اىتقارپ، پارىقتى، علمىي ساققتانۇ - تىزگىندەۋ شارالارىن قولدانىپ، قوعامدىق ورنىنداردىمى، ادام ۇجىيى الاڭ - ورنىنداردىمى جانە ەتۇينىدى الاڭ - ورنىنداردىمى ساققتانۇ - تىزگىندەۋدى كۇشەيتىپ، نىندەتىىڭ تارالۇ، ۇورشۇ قاتەرىن ەڭ جوعارى شەكتە جويدى؛ اۆتونوميالى رايوندىق ۇكىمەت كو-كونىسى، جەمىسى - جىدەك، ەت، جۇمىرتقا، ۇسۇت، امىتىق سىياقتى تۇرعىنداردىڭ تۇرمە-سىنا قاچەجتى بۇيىمداردى ۇنىدىرۇدى، قام-تاماقنى باسقارۇ، زاتتىق ماتەريالدىڭ جەت-كىلىكتى بولۇىنا، ساپاسىنىڭ كەپىلدىك ەتىل-ۋىىنە، باعاسىنىڭ تۇراقتى بولۇىنا شىنئايى كەپىلدىك ەتتى، بۇل ۇبىرسىپىرا شارا شىنجاڭدىمى ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جاييىي قولداۋىنا يە بولدى. بۇكىل شىنجاڭدا جوعارىندان تومەنگە دەيىن قۇلىشىۋدىڭ ارقاىسىندا، شىنجاڭ ۇمىرىندە دىياگنوزى تۇراقتاندىرىلغان 826 ناۋقاس تۇگەلدەي ساۋىغىپ شىپاخانادان شىقتى، بىردە - ۇبىر ادام ولگەن جوق.

ۋسەك - **اياك** 9: جۇڭگو شىنجاڭدىمى 80 مىڭ ۋيغۇردى جۇپەلى تۇردە باسقا ولكەلەردە-گى زاۋودتارعا اپارىپ زورلىقپەن ەڭبەككە سالدى.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ شىنجاڭ ۋيغۇر اۆتونوميالى رايوندىق خالىق ۇكىمەتى ايرىقشا جاۋاپتى بولۇ پوزىتسىياس-مەن جۇمىستانۇدى بەلسەنە جەپەدى. ۇمىنۇستىك شىنجاڭدىمى 4 ايماق - وبلىستا كەدەي خالىق كوپ، كەدەيلىكتىڭ كولەمى كەڭ، كەدەيلىك

دەڭگەبى اۋىر، ونەر كاسپىتەنىپ، قالا - قالاشقتا-نىپ دامۇى كەنجە قالغان، جۇمىس ورنىندارى شەكتى، جەىرگىلكىتى بۇقارانىڭ كەدەيلىكتەن اربلۇ، جۇمىستانۇ تىلەگىن تولىق قاناعاتاندىرۇ قىين. ۋسى ۇس جۇزىندىك جاعدايدى نەگىزگە الا وتىرىپ، شىنجاڭدىمى ار دارەجەلى ۇكىمەت ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇمىستانۇ تىلەگى مەن سۇرانىسىنا تولىق قۇرمەت ەتۇ نەگىزىندە، سول جەردە، جاقىن ماڭدا جۇمىستاندىرۇ، شىنجاڭ نىشىندە ۇمىر اتتاتىپ جۇمىستاندىرۇ، شىنجاڭغا باعىتتامالى كومەكتەستەن ولكە، قالالارغا جىبە-رىپ جۇمىستاندىرۇ سىياقتى شارالاردى بەلسەنە قولدانىپ، ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇمىستانۇدى جۇزەگە اسىرۇىنا، كەدەيلىكتەن اربلۇىنا، باقتىتى تۇرمىس كەشىرۇىنە كومەكتەسىپ، شىنجاڭدىمى ار ۇلت بۇقاراسىنىڭ ەڭبەكپەن جۇمىستانۇ ۇقىد-مىن تولىق قامتاماسىز ەتتى.

◆ 2018 - جىلدان بەرى شىنجاڭ جىمىنى 151 مىڭ ادامدى باسقا سالاعا ويىستىرىپ جۇمس-تاندىردى، مۇنىڭ كوپ ساندىسى شىنجاڭ نىشىند-دە ۇمىر اتتاپ جۇمىستانغاندار، باسقا ولكە، قالاغا بارىپ جۇمىستانغاندار مولشەرىمەن 14 مىڭ 700 ادام، باستىسى، اۋىلداستار تانىستىرۇ، تۇبىس - تۇعانى كومەكتەسۇ - جەتەكتەنۇ، ادام كۇشى بايلىمى بازارى جۇمىس ورنىن سايكەس-تىرىپ بەرۇ سىياقتى تاسىلدەر مەن جۇزەگە اسى-رىلدى. شىنجاڭئىنان باسقا ولكەلەرگە بارىپ جۇمىس سىتەگەن ادامداردىڭ ۇلتتىق عۇرىپ - ادەت، ەتىل - مادەنىيەت جانە ۇدىنى سەنىم سىياقتى جاققتاردىمى ۇقق - مۇددەسى تۇگەل-دەي زاڭ بوينىشا تولىق قامتاماسىز ەتىلدى. ولاردىڭ نىشىندە ۇبىرتالاي ادامنىڭ جىلدىق كىرىسى 45 مىڭ بۇانغا جەتىپ، اۋىلدارىندا ەگىنىشلىكپەن شۇغىلدانۇغا نەمەسە جۇمىس سىد-تەۋگە سالىستىرغاندا كىرىستەرى بىرنەشە ەسە كوپ بولدى.

ۋسەك - **اياك** 10: شىنجاڭ كوپتەگەن ۇيد-مۇرلاردى ماقتا تەرۇگە زورلاپ، ەلمەدىك قامداۋ تىزبەگىن لاستاندى.

شىندىقتىڭ ناقتى جاي - چاپسارى:

◆ بۇرىنمى جىلداردا، ماقتا اشىلغان كۇز كەزىندە حىنان، سىچۇان قاتارلى جەرلەردەن كوپتەگەن شارۋا جۇمىسكىەرلەر پوپيەزغا وتىرىپ شىنجاڭغا كەلىپ ماقتا تەرەتىن، ولار “ماقتا تەرۇشىلەر ۇلكەن قوسىنى” دەپ اتالغان. شىنجاڭدا ار ۇلت شارۋا جۇمىسكىەرلەرى ماقتا تەرۇگە بارادى، ولار بىرگە ەڭبەك ەتىپ، ۇبىر - بىرىنە كوڭىل ۇبولىپ، تەرەڭ دوستىق ورناتتى. شىنجاڭ ەشىى - سىرتىندىمى ۋسى ماقتا تەرۇشى جۇمىسىشلاردىڭ بارلىمى ۇوز ەركىمەن بارىغان، قىسقا عانا ۇبىر ايدا ولاردىڭ تابىسى 10 مىڭ